

НАУКОВА МОНОГРАФІЯ ЯК ДЖЕРЕЛО РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО СВІТОГЛЯДУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА ПОДВІЙНОГО ПРОФІЛЮ

У статті проаналізовано джерела, які сприяють розвитку професійного світогляду вчителів-філологів подвійних спеціальностей. Автор з'ясовує роль наукової монографії у професійному становленні вчителя-філолога подвійного профілю. Дослідниця виділяє декілька проблем, які розглядаються в монографіях, серед яких підготовка вчителя-філолога та вчителя-філолога подвійного профілю, місце Болонського процесу в сучасній освіті, проблема реформування вищої школи, тенденції та теоретико-методологічний аспект розвитку педагогічної освіти України, зв'язок соціально-економічних перетворень у суспільстві з розвитком освіти та ін.

Ключові слова: наукова монографія, професійний світогляд, вчитель-філолог подвійного профілю.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку вищої педагогічної освіти особливій актуальності набуває підготовка вчителів-філологів подвійного профілю. Фундаментальною науковою роботою, що сприяє розвитку професійного світогляду майбутнього вчителя-філолога, зокрема і з подвійними спеціальностями, є монографія.

Метою даної статті є аналіз змісту наукових монографій, які сприяють розвитку професійного світогляду вчителів-філологів, в тому числі подвійного профілю.

Виклад основного матеріалу. Проаналізуємо ключові поняття даної статті. Монографія – це наукова праця у вигляді книги, в якій поглиблено вивчається одна або декілька (тісно пов'язаних між собою) тем. Наукова монографія сприяє розвитку професійного світогляду майбутнього вчителя, зокрема філолога подвійного профілю. Професійний світогляд – система переконань, які виражають ставлення людини до світу, її головні ціннісні орієнтації. Ця система виступає важливим морально-психологічним фактором професійної адаптації [1: 138].

Вчитель-філолог подвійного профілю (із подвійною спеціальністю) – це вчитель із спеціальностями, що належать до однієї галузі знань ("педагогічна освіта", "гуманітарні науки"), входять до одного напрямку підготовки фахівців (наприклад, "філологія") у форматі узагальнених напрямів вищої освіти ("освіта", "гуманітарні науки та мистецтво" тощо), одного предметного поля (іноземні мови) [2: 50].

На нашу думку, монографія є одним із важливих джерел розвитку професійного світогляду, а також становлення вчителя-філолога подвійного профілю як фахівця. Представимо наукові проблеми, які розглядаються у деяких сучасних монографіях, що надають допомогу в розширенні професійного світогляду і, як наслідок, у професійній підготовці вчителя-філолога.

Професійна підготовка вчителя-філолога. Монографія Н. Ф. Бориско "Концепція навчально-методичного комплексу для практичної мовної підготовки вчителів німецької мови (на матеріалі інтенсивного навчання)" (1999) є першою працею, яка висвітлює проблеми створення навчально-методичного комплексу (НМК) для навчання майбутніх учителів іноземних мов міжкультурного спілкування. Запропонована науковцем концепція обґрунтована із врахуванням сучасних вимог у системі навчання іноземних мов на базі системно-функціонального аналізу і методу моделювання змісту предмета навчання, в якості якого виступає діалог культурно-мовних спільнот країн мови, яка вивчається, та рідної мови, а також змісту процесу навчання, який реалізується в НМК через системи і підсистеми вправ для формування і розвитку міжкультурної комунікативної компетентності в її професійному варіанті. На основі аналізу функцій НМК і його компонентів виділено основні типи компонентного складу НМК для кожного етапу навчання, запропоновано різноманітні варіанти структури підручника і книги для викладача, визначено вимоги до створення НМК і принципи його побудови [3].

Питання професійної підготовки вчителя-філолога подвійного профілю вивчають Р. А. Беланова, І. В. Соколова, І. Й. Халимон та ін.

Так, у монографії Р. А. Беланової "Гуманізація та гуманітаризація освіти в класичних університетах (Україна – США)" (2001) розробляються цілі сучасної вищої школи. Серед них наступні:

1) підготовка фахівців, здатних працювати у царинах, що потрапляють у зону перетину двох чи більше традиційних дисциплін або наук;

2) підготовка до варіативної діяльності, для якої істотнішими є не так фундаментальні знання, як набуті вміння і навички, здатність діяти у змінних умовах із безперервним застосуванням інновацій;

3) системи безперервного навчання і перепідготовки як нові складові сучасної системи освіти, зумовленої надто швидким зростанням обсягу наукової і технологічної інформації та постійними змінами на ринку праці;

4) сприяння соціальному вирівнюванню і вибіркова освітня допомога певним суспільним групам (вигнанцям, емігрантам, мовним чи національним меншинам тощо) [4: 49].

У першому пункті згаданого вище переліку цілей сучасної вищої школи (за Р. А. Белановою) ми вбачаємо підтвердження необхідності підготовки фахівців подвійного профілю, зокрема і вчителів-філологів.

У монографії І. В. Соколової (2008) розглядається процес становлення і розвитку освіти вчителів-філологів за двома спеціальностями. Науковець аналізує програми підготовки вчителів широкого профілю у різних педагогічних університетах України (на філологічних факультетах і частково факультетах іноземної філології та педагогічних). На основі теоретико-методологічного обґрунтування розвитку вищої освіти в СРСР, аналізу сучасної педагогічної практики в Україні та за кордоном представлено модель вчителя-філолога подвійної кваліфікації. Визначено організаційно-методичні умови щодо впровадження моделі професійної підготовки майбутнього вчителя за двома спеціальностями; принципи та функції управління якістю освіти на філологічних факультетах вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації [2].

І. Й. Халимон у праці "Формування професійної компетентності майбутнього вчителя з другої спеціальності "Іноземна мова" (2010) робить загальну характеристику стану підготовки майбутнього вчителя з другої спеціальності "Іноземна мова", визначає критерії та рівні сформованості його професійної компетентності. Науковець розробляє педагогічну технологію формування професійної компетентності з другої спеціальності "Іноземна мова", втілюючи її в інтегративному курсі "Теоретичний курс англійської мови" [5].

Важливе місце серед проблем підготовки педагогічних працівників займає вплив *Болонського процесу* на вищу школу України. Висвітлення суті цього питання останнім часом дуже поширене в науковій літературі. Його дослідженням займаються такі науковці, як Б. В. Бабін, В. С. Берека, Ф. Г. Ващук, Л. М. Новікова, Л. В. Пшенична та ін.

Зокрема, в роботі Б. В. Бабіна "Впровадження Болонського процесу у вищій школі країни – проблеми та перспективи" (2007) висвітлено історичні та аксіологічні аспекти розвитку Болонського процесу як феномену європейської освіти. Науковець розглядає сучасні міжнародні освітні програми як джерело та форму цього процесу, аналізує особливості українського законодавства про освіту, його відповідність міжнародним документам та вплив на організаційну практику відносин у сфері освіти [6].

На думку Б. В. Бабіна, приєднання України у 2005 р. до Болонської декларації, спрямованої на створення спільного простору вищої освіти, є потужним поштовхом до позитивних змін у системі вищої освіти України у таких сферах, як автономія університетів, прозорість систем вступу та оцінювання, подолання корупції, моніторинг якості освіти, мобільність студентів [6: 4]. Саме професійна мобільність, на нашу думку, є важливою рисою при підготовці фахівців, зокрема і вчителів-філологів, за подвійними спеціальностями, адже вона дає можливість швидко перепрофілюватися, адаптуватися до нових умов праці, тобто дає можливість вибрати предмет викладання. Б. Бабін вважає, що євроінтеграція систем національної освіти є спрямованою на розбудову так званого "гнучкого суспільства" для істотного підвищення конкурентоздатності національних економічних систем, зберігаючи при цьому свої соціальні цінності [6: 126].

Л. М. Новікова у своїй науковій праці "Модернізація вищої освіти в Україні у контексті Болонського процесу" (2009) розглядає основні напрями модернізації вищої освіти України та методологічні основи активізації навчального процесу у контексті інтеграції до Європейського освітнього простору [7].

З питанням впливу Болонського процесу на розвиток вищої освіти України тісно пов'язана *проблема реформування вищої школи України*, в царині якої працюють такі науковці: Л. М. Герасіна, М. І. Дудка, Л. О. Каніщенко, О. М. Левчишена, В. М. Литвин, Л. С. Ломізе, В. В. Приходько, Н. М. Сафонова та ін. Проаналізуємо зміст наукових монографій деяких із них.

М. І. Дудка ("Высшая школа Украины: стратегия управления и проблемы реформирования", 2002) представляє аналіз світового і вітчизняного досвіду розвитку і реформування систем вищої освіти із широким використанням статистичних матеріалів, багатомірного аналізу та комплексного підходу [8].

У праці Н. М. Сафонові "Реформування системи вищої освіти в Україні (90-ті рр. XX ст. – поч. XXI ст.): історичний аспект" (2005) досліджуються особливості процесу реформування системи вищої освіти в Україні в 90-ті рр. XX – на поч. XXI ст., етапи, форми і методи організації навчального процесу у ВНЗ усіх профілів та рівнів акредитації у відповідності з принципами Болонської системи, роль студентів та викладачів у її впровадженні [9].

В. В. Приходько ("Інноваційна реформа вищої освіти в сучасній Україні", 2010) розглядає проблеми глибинного реформування вітчизняної вищої школи, яку Україна успадкувала від часів СРСР. Мету інноваційної реформи автор вбачає у системі відповідних культурі комплексних заходах, пов'язаних із всебічним розвитком особи студента. Обґрунтовано необхідність і показано шляхи використання у ході реформи вищої школи положень педагогічної антропології [10].

Історичні й сучасні тенденції та теоретико-методологічний аспект розвитку педагогічної освіти України досліджують О. Глузман, Н. Дем'яненко, О. Курило, В. Луговий, О. Мисечко, В. Майборода, С. Нікітчина, О. Семенов та ін.

Зокрема, В. К. Майборода у праці "Вища педагогічна освіта в Україні: історія, досвід, уроки (1917-1985 рр.)" (1992) уперше здійснює узагальнений огляд проблеми становлення і розвитку вищої педагогічної освіти України в 1917-1985 рр. На основі архівних документів розглядається історія, досвід, уроки і тенденції розвитку вищої педагогічної школи, аргументуються пропозиції щодо використання форм і методів роботи ВПНЗ, спрямованих на вдосконалення підготовки педагогічних працівників у незалежній Україні [6].

У монографії В. І. Лугового "Педагогічна освіта в Україні: структура, функціонування, тенденції розвитку" (1994) викладено досвід системного аналізу сфери підготовки педагогів в Україні як цілісної частини світової та вітчизняної освіти. Сучасні протиріччя і тенденції в педагогічній освіті виводяться із загальних та специфічних закономірностей структурування, функціонування і розвитку освітньої системи як соціокультурного феномену. Автор пропонує нову концепцію людиноорієнтованої педагогічної освіти та стратегію її розбудови [5].

У праці О. Є. Мисечко "Формування системи фахової підготовки вчителя іноземної мови у педагогічних навчальних закладах України (початок ХХ ст. – початок 1960-х рр.)" (2008) уперше представлено дослідження процесу становлення і розвитку системи фахової підготовки вчителів сучасних іноземних мов у педагогічних навчальних закладах України. Дослідниця ґрунтовно аналізує архівні матеріали та наукові літературні джерела для того, щоб представити діяльність української вищої школи, починаючи з ХІХ ст., виявити в ній різноманітні форми професійно-педагогічної підготовки вчителів іноземних мов (класичні й романо-германські відділення університетів та вищих жіночих курсів, інститути народної освіти, державні курси чужоземних мов, Український інститут лінгвістичної освіти, лінгвістичні технікуми, педагогічні й учительські інститути іноземних мов, факультети й відділення педагогічних інститутів), багато з яких досі залишалися невідомими [11].

Зв'язок соціально-економічних перетворень у суспільстві з розвитком освіти досліджують К. С. Островський, В. Пітов, О. І. Навроцький, О. О. Фунтікова, Г. С. Черевичний, В. А. Яблонський та ін.

В. А. Яблонський ("Вища освіта України на рубежі тисячоліть", 1998 р.) показує історію розвитку української вищої освіти, починаючи від Київської Русі і до наших днів, її сучасний стан, успіхи й невдачі перших кроків реформування, подає огляд зарубіжної освіти та робить критичні узагальнення. Науковець вважає, що стан освіти в Україні наприкінці ХХ ст. є досить суперечливим. З одного боку, вона має незаперечні досягнення, зокрема в тому, що базова освіта доступна для всіх, працездатне населення грамотне, вища освіта однаково доступна для юнаків та дівчат, середній рівень знань наших громадян, на думку В. Яблонського, значно вищий, ніж у ряді розвинених країн. З іншого боку, за 70 років існування радянської освіти, навчальні програми якої були тривалий час політично заідеологізованими, в Україні сформувався тип викладача та фахівця дисциплін, якому важко вийти за рамки пережитків минулого і побачити нові можливості. Зважаючи на визначний історичний досвід та свої величезні надбання, українська освіта повинна займати провідне місце серед розвинених країн світу, проте на даному етапі розвитку їй часто бракує достатньої матеріальної бази [12].

Г. С. Черевичний у монографії "Вища освіта в Україні на зламі епох (1985-1991 рр.)" (2002) зробив спробу комплексного вивчення і узагальнення стану та розвитку вищої освіти України у другій половині 1980-х років. На основі проведення низки самостійних підрахунків внесено суттєві корективи в уявлення про стан кадрового та наукового потенціалу вищої школи України, матеріально-технічного та фінансового вузів, встановлено перспективи використання резервів і можливостей вищої освіти. На основі опрацювання великого архівного матеріалу у праці проаналізовано ключові питання формування, становлення, розвитку та використання організаційних форм підготовки кадрів вищої освіти, удосконалення навчально-методичного процесу [13].

О. І. Навроцький у праці "Вища школа України в умовах трансформації суспільства" (2000) обґрунтовує зв'язок вищої освіти з розвитком цивілізації від суспільства традиційного типу до становлення постіндустріальної цивілізації. Аналізуються сучасний стан системи вищої освіти в Україні, теорія і практика інноваційних процесів у вищій школі, основні напрями сучасного реформування вищої школи України, в тому числі в контексті міжнародних зіставлень [14].

К. С. Островський у праці "Підготовка фахівців в Україні: проблеми, перспективи на порозі третього тисячоліття (історико-освітній, психолого-педагогічний, соціальний аспекти)" (2002) досліджує проблеми реформування вищої освіти з часу прийняття Україною незалежності, навчання та виховання студентської молоді у вищих начальних закладах I-IV рівнів акредитації. Піднімає історико-освітні, соціальні, психолого-педагогічні проблеми становлення фахівців і вимоги до них у нових соціально-економічних умовах [15].

Висновки. Отже, професійна підготовка вчителів-філологів подвійного профілю повинна здійснюватися не тільки при вивченні тих чи інших фахових дисциплін. Велику роль при цьому відіграють такі фундаментальні наукові праці, як монографії. Вони є джерелом розвитку професійного світогляду вчителя-філолога подвійного профілю та становлення його як фахівця. Проаналізувавши зміст деяких монографій, можна зробити висновок, що для підготовки вчителя-філолога за двома спеціальностями важливе осмислення загальних питань щодо розвитку освіти, як тенденції розвитку

вищої школи від початку запровадження подвійних спеціальностей і до сьогодні, реформування вищої освіти, в тому числі у зв'язку із прийняттям Україною Болонської декларації та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Кон І. С. Психологія юношеского віксту / І. С. Кон. – М. : Просвещеніє, 1979. – 174 с.
2. Соколова І. В. Професійна підготовка вчителя-філолога за двома спеціальностями : [монографія] / І. В. Соколова ; [за ред. С. О. Сисоєвої] // МОН України. АПН України. Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – Маріуполь – Д. : АРТ-ПРЕС, 2008. – 400 с.
3. Бориско Н. Ф. Концепція учебно-методического комплекта для практической языковой подготовки учителей немецкого языка (на материале интенсивного обучения) : [монографія] / Н. Ф. Бориско. – К. : Изд. центр КГЛУ, 1999. – 268 с.
4. Беланова Р. А. Гуманізація та гуманітаризація освіти в класичних університетах (Україна – США) : [монографія] / Р. А. Беланова. – К. : Центр практичної філософії, 2001. – 216 с.
5. Халимон І. Й. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя з другої спеціальності "Іноземна мова" : [монографія] / І. Й. Халимон ; [за заг. ред. канд. пед. наук, доц. В. Г. Редька]. – Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя. – 199 с.
6. Бабін Б. В. Впровадження Болонського процесу у вищій школі країни – проблеми та перспективи. Міжнародні програми і національний досвід / [Бабін Б. В., Кроленко В. О., Александрова О. О.]. – Донецьк : Донец. юрид. ін-т Луган. держ. ун-ту внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка, 2007. – 155 с.
7. Новікова Л. М. Модернізація вищої освіти в Україні у контексті Болонського процесу : [монографія] / Л. М. Новікова. – Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2009. – 182 с.
8. Дудка Н. І. Высшая школа Украины : стратегия управления и проблемы реформирования : [монографія] / Н. И. Дудка. – Харьков : Основа, 2002. – 272 с.
9. Сафонова Н. М. Реформування системи вищої освіти в Україні (90-ті рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст.) : історичний аспект : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук : спец. 07.00.01 "Історія України" / Н. М. Сафонова. – Луганськ, 2005. – 30 с.
10. Приходько В. В. Інноваційна реформа вищої освіти в сучасній Україні : [монографія] / В. В. Приходько. – Дніпропетровськ : Пороги, 2010. – 456 с.
11. Мисечко О. Є. Формування системи фахової підготовки вчителя іноземної мови у педагогічних навчальних закладах України (початок ХХ ст. – початок 1960-х рр.) : [монографія] / О. Є. Мисечко. – Житомир : Полісся, 2008. – 528 с.
12. Яблонський В. А. Вища освіта України на рубежі тисячоліть / В. А. Яблонський. – К. : [б.и.], 1998. – 228 с.
13. Черевичний Г. С. Вища освіта в Україні на зламі епох (1985-1991 рр.) : [монографія] / Г. С. Черевичний. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2002. – 122 с.
14. Навроцький О. І. Вища школа України в умовах трансформації суспільства / О. І. Навроцький. – Харків : Основа, 2000. – 240 с.
15. Островський К. С. Підготовка фахівців в Україні : проблеми, перспективи на порозі третього тисячоліття (історико-освітній, психолого-педагогічний, соціальний аспекти) : [монографія] / К. С. Островський. – Хмельницький : [б. в.], 2002. – 346 с.
16. Луговий В. І. Педагогічна освіта в Україні : структура, функціонування, тенденції розвитку / В. І. Луговий ; [за заг. ред. акад. О. Г. Мороза]. – К. : МАУП, 1994. – 196 с.
17. Майборода В. К. Вища педагогічна освіта в Україні : історія, досвід, уроки (1917-1985 рр.) / В. К. Майборода ; [за ред. В. І. Лугового]. – К. : "Либідь", 1992. – 196 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Kon I. S. Psikhologiya yunosheskogo vozrasta [Adolescence Psychology] / I. S. Kon. – M. : Prosveshcheniye, 1979. – 174 s.
2. Sokolova I. V. Profesiynna pidgotovka vchytelya-filologa za dvoma spetsial'nostyamy [Professional Teacher-Philologist's Preparation in Two Specialties] : [monografiia] / I. V. Sokolova ; [za red. S. O. Sysoyevoyi] // MON Ukrainy. APN Ukrainy. In-t pedagogichnoyi osvity i osvity doroslykh [Ministry of Education and Science of Ukraine. Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. Institute of Pedagogical Education and Adults Education]. – Mariupol' – D. : ART-PRES, 2008. – 400 s.
3. Borisko N. F. Kontseptsiya uchebno-metodicheskogo komplekta dlya prakticheskoy yazykovoy podgotovki uchiteley nemetskogo yazyka (na materiale intensivnogo obucheniya) [The Concept of Teaching-Methodical Set for the German Teachers' Practical Language Preparation (Based on the Intensive Learning)] : [monografiia] / N. F. Borisko. – K. : Izd. tsentr KGLU, 1999. – 268 s.
4. Belanova R. A. Gumanizatsiya ta humanitaryzatsiya osvity v klasychnykh universytetakh (Ukrayina – SShA) [Humanization and Liberalization of Education in Classical Universities (Ukraine – USA)] : [monografiia] / R. A. Belanova. – K. : Tsentr praktychnoyi filosofiyi, 2001. – 216 s.
5. Khalymon I. Yi. Formuvannya profesiyanoi kompetentnosti maybutn'ogo vchytelya z drugoyi spetsial'nosti "Inozemna mova" [The Professional Competence Formation of Future Teachers with the Second Specialty "Foreign Language"] : [monografiia] / I. Yi. Khalymon ; [za zag. red. kand. ped. nauk, dots. V. G. Red'ka]. – Nizhyn : Vydavnytstvo NDU im. M. Gogolya. – 199 s.
6. Babin B. V. Vprovadzhennya Bolons'kogo protsesu u vyshchii shkoli krayiny – problemy ta perspektyvy. Mizhnarodni programy i natsional'nyy dosvid [The Implementation of the Bologna Process in the Country's Higher Education – Issues

- and Prospects. International Programs and National Experience] / [Babin B. V., Krolenko V. O., Aleksandrova O. O.]. – Donets'k : Donets. yuryd. in-t Lugan. derzh. un-tu vnutr. sprav im. E. O. Didorenka, 2007. – 155 s.
7. Novikova L. M. Modernizatsiya vyshchoyi osvity v Ukraini u konteksti Bolons'kogo protsesu [Modernisation of Higher Education in Ukraine in the Context of the Bologna Process] : [monografiia] / L. M. Novikova. – Dnipropetrovs'k : Ima-pres, 2009. – 182 s.
  8. Dudka N. I. Vysshaya shkola Ukrainy : strategiya upravleniya i problemy reformirovaniya [Higher School of Ukraine : Management Strategy and Reform Issues] : [monografiia] / N. I. Dudka. – Khar'kov : Osnova, 2002. – 272 s.
  9. Safonova N. M. Reformuvannya systemy vyshchoyi osvity v Ukraini (90-ti rr. XX st. – poch. XXI st.) : istorychnyy aspekt [The Reform of Higher Education in Ukraine (90's of the XX Century. – the Early XXI Century) : avoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenya kand. ist. nauk : spets. 07.00.01 "Istoriya Urayiny" / N. M. Safonova. – Lugans'k, 2005. – 30 s.
  10. Prykhod'ko V. V. Innovatsiyna reforma vyshchoyi osvity v suchasniy Ukraini [The Innovative Reform of Higher Education in the Contemporary Ukraine] : [monografiya] / V. V. Prykhod'ko. – Dnipropetrovs'k : Porogy, 2010. – 456 s.
  11. Mysechko O. Ye. Formuvannya systemy fakhovoyi pidgotovky vchytelya inozemnoyi movy u pedagogichnykh navchal'nykh zakladakh Ukrainy (pochatok XX st. – pochatok 1960-kh rr.) [The Professional Teacher's Training Formation in Pedagogical Educational Institutions in Ukraine (the Beginning of XX Century – the Beginning of 1960s)] : [monografiya] / O. Ye. Mysechko. – Zhytomyr : Polissya, 2008. – 528 s.
  12. Yablons'kyy V. A. Vyshcha osvita Ukrainy na rubezhi tysyacholit' [Higher Education in Ukraine at the Turn of the Centuries] / V. A. Yablons'kyy. – K. : [b.i.], 1998. – 228 s.
  13. Cherevychnyy G. S. Vyshcha osvita v Ukraini na zlami epokh (1985-1991 rr.) [Higher Education in Ukraine at the Turn of the Eras (1985-1991 Years)] : [monografiia] / G. S. Cherevychnyy. – K. : IVTS Derzhkomstatu Ukrainy, 2002. – 122 s.
  14. Navrots'kyy O. I. Vyshcha shkola Ukrainy v umovakh transformatsiyi suspil'stva [Higher School of Ukraine in Terms of Transforming Society] / O. I. Navrots'kyy. – Kharkiv : Osnova, 2000. – 240 s.
  15. Ostrovs'kyy K. S. Pidgotovka fakhivtsiv v Ukraini : problemy, perspektyvy na porozi tret'ogo tysyacholittya (istoryko-osvitniy, psykhologo-pedagogichnyy, sotsial'nyy aspekty) [Training of Specialists in Ukraine : Issues, Prospects for the Third Millennium (Historical and Educational, Psychological, Educational, Social Aspects)] : [monografiia] / K. S. Ostrovs'kyy. – Khmel'nyts'kyy : [b.v.], 2002. – 346 s.
  16. Lugovyy V. I. Pedagogichna osvita v Ukraini : struktura, funktsionuvannya, tendentsiyi rozvytku [Pedagogical Education in Ukraine : Structure, Function, Development Tendencies] / V. I. Lugovyy ; [za zag. red. akad. O. G. Moroza]. – K. : MAUP, 1994. – 196 s.
  17. Mayboroda V. K. Vyshcha pedagogichna osvita v Ukraini : istoriya, dosvid, uroky (1917-1985 rr.) [Higher Pedagogical Education in Ukraine : History, Experience, Lessons (1917-1985 Years)] / V. K. Mayboroda ; [za red. V. I. Lugovogo]. – K. : "Lybid", 1992. – 196 s.

Матеріал надійшов до редакції 18.05. 2015 р.

Липинская И. О. Научная монография как источник развития профессионального мировоззрения учителя-филолога двойного профиля.

В статье проанализированы источники, способствующие развитию профессионального мировоззрения учителей-филологов двойных специальностей. Автор выясняет роль научной монографии в профессиональном становлении учителя-филолога двойного профиля. Исследовательница выделяет несколько проблем, которые рассматриваются в монографиях, среди которых подготовка учителя-филолога и учителя-филолога двойного профиля, место Болонского процесса в современном образовании, проблема реформирования высшей школы, тенденции и теоретико-методологический аспект развития педагогического образования Украины, связь социально-экономических преобразований в обществе с развитием образования и др.

Ключевые слова: научная монография, профессиональное мировоззрение, учитель-филолог двойного профиля.

Lipinska I. O. The Scientific Monograph as the Source of the Professional Outlook Development of the Teacher-Philologist of the Dual Profile.

The article analyzes the sources that contribute to the professional outlook development of teachers-philologists of dual specialties. The author clarifies the role of scientific monographs in the professional development of the teacher-philologist of the dual profile. The researcher identifies several issues that are discussed in monographs, including training teachers and teachers-philologists of double profile, the place of the Bologna Process in the modern education, the issue of the higher education reform, trends and theoretical-methodological aspects of the pedagogical education in Ukraine, the relationship of socio-economic changes in the society with the development of education and others. It is concluded that the professional preparation of teachers-philologists of the dual profile should be carried out not only while studying special subjects.

Key words: scientific monograph, professional outlook, teacher-philologist of dual profile.